

26.09.2022

UKA15b/2022

Naalackersuisut siulittaasuata Inatsisartut 2022-imi ukiakkut ataatsimiinerat ammarlugu oqalugiaataa tunngavigalugu oqallinneq.

Naalackersuisut siulittaasuata Inatsisartut ukiuat 2022 maanna ukiakkut ataatsimiinnerat ammarlugu oqalugiaataa tunngavillugu oqallinnissaq Naleqqammit peqataaffigissavarput imatullu oqaaseqarfigissavarput.

Asasagut inuiaqatigiit nunap inui, nunatsinni innuttaasut sineriassuatsinni isorartoqisumi najugaqartut taamatullu Nunatta inuisa qinigaat Inatsisartuni ilaasortaqaqatit taamatullu nunatta Naalackersuisui, kommunalbestyrelsimi ilaasortat, nunaqarfinni siulersuisut, najukkani ataatsimiititaliat, ilagiit sinniisaat taamatullu peqatigiiffiit kattuffiilu suleqatigiinnissarput kivitseqatiginissarsilu aatsaat taama pingaaruteqartigaaq.

Nunatsinni ajornartorsiutip annersaata ilaat ikiaroorartoq eqqartornaveersaarnera unitillugu ammanerusumik eqqartortariaqalerpoq. Taanna Naalackersuisut tusaanngitsuusaaginnarnagu suliaralugu aallartittariaqarpaat.

Kommunerujussuit nalilersoqqittariaqarput Naalackersuisut piaartumik kommunerujussuit naliersuiffiginissaat suliaralugu aallartittariaqarpaat. Kommunerujussuannortitsimanerput innuttaasunut innarliivallaarujussuarsimavoq tamannalu pillugu piaartumik qulaajaasoqartariaqarpoq pitsaaqutai ajoqutaalu pillugit qulaajaasoqarnissaa innuttaasullu aalajangertariaqarpaat sumiiffikkaartumik kommuninngorusunnerlutik.

Tamat oqartussaaqataanerat kikkullu tamarmik peqataanissaat aatsaat taama pingaaruteqartigaaq aammalu minnerunngitsumik inuiaqatigiinnut neriorsuutaasartut oqaasiinnaannginnissaat aatsaat taama pingaaruteqartigaaq, taamaammallu nukittoqutaasussamik uparuartuinnarani tikkuuasinnaasarnissarput kaammattuillutalu ujartuisarnissarput pingaaruteqaqimmat ingerlatseqqissagipput qularutigineqassanngilaq, tamannalu anguniakatsinnik pimoorussinermik aallaaveqartoq Naleqqamiit nangillugu ingelatseqqissavarput.

Tusagassiutitit ilaannit Sermitsiami Naalakkersuisut siulittaasuat atianik taallugu Mute B Egede inuiaqatigiinni killiffeqarnerput pillugu qulequtaliullugu oqaasertalersimavaat umiarsuup naalagaa immami ikkarloqaqisumi siuuttusoq.

Oqalugiaat alloriarneq siullermi taallugu pisimasut siunnerfeereersullu aallaavigalugit taamatullu suliasatut siunnerfiusut peqataaffigisagut arlaqartut aallaavigalugit pereersunit siunnerfiureersunillu allaaveqarluni oqariartorfiusoq maluginiarparput. Tamannalu pillugu oqartariaqarluni naak allannguiniarluni oqalunneq naak allorriarnerup tullissaralua?

Oqalugiaat Siunnerfioreersunik aaliangersaaffigisaareersunit nutaanik imaqarani siunnerfeqaqqigani allanguinissamik siunertaqarfiugaluartumit annertunerungaartumik allanik imaqannginnera maluginiagassaavoq soorlulusooq ikkarlippassuit akornanni ingerlasoqaqqinnaveerluni uningasoqalersimasutut oqalugiaat ippoq.

Oqalugiaammi misissueqqaarnissat aammalu pilersaarudioqqarnissat ingerlariaqqissagunik imaqarput tamannalu Naalakkersuisut ikkarluit akornanni unittoorsimanerannut assersuutissaavoq.

Ingerlariaqqinnaveertut ingerlariaqqissagunik aatsaat misissugaareersunik misissueqeqqaarlutik aammalu pilersaarutaareersimasorpassuarnik qaavatigut pilersaarudioqqeqqaarlutik aatsaat ingerlaqqittussaasutut Naalakkersuisut inissisimasut oqalugiaammi maluginiagassaapput.

Taamatut ikkarluit akornanni ingerlaqqinnaveertutut inissisimaneq assorujussuaq uggornarpoq, tassami qineqqusaarnissaq sioqqullugu Inuit Ataqtigiit nilliasimanagerat sakkortuuliortarnerallu annertungaartsiarsimavoq aammalu qineqqusaarnermi allannguisariaqarluninarneq pillugu qineqqusaarsimanagerat qiviaraanni unittoortutut inissisimaneq assut tupinnarlunilu uggornarpoq, naanguku allannguiniarlutik nilliaatigisimasarpasui, sumunuku pisimasut?

Tunngaviusumik inatisissaq ukioq manna naammassiniartussaasoq tupinnaraluartumik eqqaaneqanngilaq taamatullu Naalagaaffinngorniarnitsinnut siunnerfeerussimaneq Naleqqamiit maluginiakkatta annertuut ilagaat. Siumut nutaaq taamatullu Inuit Ataqtigiit oqaasiinnarmik inuiaat kalaallit namminiilivinnissaat anguniagarilersimanagerpaat timitalersorniarnissaanut piumassuseerussimanagerpat uagut Naleqqamiit kisiartaalersimanagerpugut nunap inui aallaavigalugit

taamatullu Naalagaaffinngornissatsinnut pimoorusillutik inuiaat nunap inui aallaavigalugit ingerlarusuttuut?

Taamatullu maliginiarparput kalaallit oqaatsitta Naalakkersuisooqatigiilernermi Naalakkersuisooqatigiit sulinissaminnut tunngaviusumik isumaqatigiissutaanni naaqisumi siunnerfeqarnissamik imaqarpiannngitsumi ilaatigut pingaaruteqartutut uaguttaaq isigisarput tassalu: *Kalaallit oqaasii Namminersorlutik Oqartussat ingerlatsineranni salliullutik inissisimassappumik imalik minnerpaamilluunniit eqqaaneqanngimmat assorujussuaq Naleqqamiit pakatissutigaarput.*

Inuusuttut kalaallisut oqaasillit piginnaanillit amerlasuut taamatullu piorsaaqataarusuttut pigilersimavagut amerlasuut taakkulu inersimasunut allanut piginnaaneqartunut ilanngullugit periarfissarsiornissaat aatsaat taama pingaaruteqartigaaq.

Naalakkersuisup siulittaasuata oqalugiaatigisamini inuusuttut ataasiakkaat nersualaarsinnaarlugit nangippoq:

Kissaatiga tassaavoq inuusuttut akisussaaffimmik tigusinissamut sapiissusillit.

Kissaatigaara inuusuttut nunatta siuarsarnissaanut nutarsarnissaanullu iliuuseqarnissamut ersissuteqanngitsut.

Ilissi qanoq isumaliorpisi?

Naleqqamiit isumarput paatsuugassaannngilaq, tassalu oqarluartaarnerit qimallugit aammalu politikikkut qineqqusaarutaasimasut timitalersorlugit aallartinnissaat periarfissaasoq oqarluartaarnerit qanoq iliuuseqarnaveersaarnerit naammaleqaat.

Allannguiniarluni qineqqusaarsimagaanni allannguisariaqarpoq, allannguinerullu tamatuma nassatarissavaa nunap inuinit periarfissarsiornerneq aammalu aqutissiuneruneq inuusuttullu paasisariaqarpaat akisussaaffimmik tigusinissaq aammalu nunatta namminersortup ingerlatsilernissaa akisussaaffigilissagaat, taamaammat Naleqqamiit tupigilluinnarparput nunatta namminersulivinnissaanut anguniagaq oqaasertalinngilluinnarmagu taannami aqutissiorlugu allannguinnikkut oqaluinnarunnaarluni ornitassaq angugasuagassarlu. Namminersulernissatsinnut Naalagaaffinngornissatsinnut anguniagaqarnitsinnut inuusuttagut peqataatinnerusariaqarpat aqutissiueqataanikkut.

Maannakkut inuusuttut ilinniartutik naammasisartut periarfissarsiorneqarnerusariaqarput taamatullu inersimasut misilittagartuut atorfinnik qinnuteqartaraluartut tiguneqassanatik tupinnaraluaqisumik inissisimasut amerlavallaarujussuaqaat aammalu suliffinnut inuttarsiorneqartunut avataaneersunik piginnaaneqartorpassuit inissaqartinneqarneq ajorput, namminerooq inissartik isumagisinnaagunikku atorfinissinnaapput uffalu piginnaaneqartutik kivitseqataarusullutik peqataarusukkaluartut periarfissinneqarneq ajorput tupinnaannaraluartumik uffa kialluunniit malinnaasup takusinnaagaa avataaniit atorfinittaartut kangianiit qallunaat nunaanniit allaniillu tikeraannavissut ingerlaannarlu initaartarlutik pisut.

Nunatsinnut aatsaat pisut taakku ajornartorsiutaanngivissumik inissaqartuaannarlutik suliaortortuut isiginnaarpagut, inissaaleqisoqartigisoq sakkutuut inissianik ukiorpassuarni utaqqisuusimasut qulaatiinnarlugit initaortortut – ila susoqartoruna, nunap inui suusupagineqarlutillu taamatut kingulliunneqartuarnerannut takussutissiineq isiginngitsuusaaginnarsinnaanngilarput qanoq iliuuseqarfigisariaqarparput.

Nunaqavissut kalaallisut oqaaseqartut nunatsinnut ilisimasaqartut atorfinikkusuttut, assaat amigaatigineqartut inissaqartinneqarsinnaanissaat aporfioqisoq annertoq sooruna aaqqinnaveersaartuarlugu iliuuseqarnaveersaginnartugut? Sooruna soqutigineqaranilu isiginngitsuusaarneqaannartoq? Naleqqamiit tamanna pissusissamisuunngilluinnartutut isigaarput aaqqiiffiginiartariaqarlunnaarparput.

Inuiaqatigiinni ingerlanitsinni kalaallit kalaallisut oqaaseqartut ilinniarsimasorpassuit aammalu misilittagartorpassuit pigaagut taakku akisussaaffimmik tiguserusupput aammalu ineriartornermut peqataarusupput sooruna atorfinitsinnissai peqataatilernissaat taama aporfilersorneqaannartoq?

Sapiissuseqarnerusariaqarpugut allannguinnissamut, kalaallit allannguinnissamut neriussimaqaat peqataarusupput kivitseqataarusupput taamaammat sinaakkusersuilluta aammalu periarfissat aporfiinik piiasariaqarpugut, periarfissinnaveersaakkagut amerlavallaaqaat, tassa oqaasiinnaanngitsumik allannguiniarta.

Namminersornersorlutik Oqartussat ingerlanneqarneranni aaqqissuusseqqinnissarput sapiissuseqarfiginerusariaqarparput iluemoorsinnaanngilarmi inuiaqatigiinnut 56 tusindtinut

allaffissornermut milliardterpassuit atortuarneri taamaattussaannartut ingerlateqqissagipput naak taanna Inuit Ataqatigiit nilliaataat allaffissornikillisaanissaq? Sooruna oqaasiinnaasoq?

Qallunaanik pisariaqartitsinerput pituttorneqarluni ingerlanneqaqqilernera nangeqqinneqarpoq atorfinittatigut siunnerfigisatigullu nammineq aallaavigaluta ingerlariaqqinnissaraluatinnik killilersuutasumik.

Nammineq aallaavigaluta alloriaqqinniarta, Naak taanna Naalackersuisooqatigiilernermi isumaqatigiissutip imaa, naak timitai, naak taanna neriorsuut uteqattaarneqartoq:

Kalaallit oqaasii Namminersorlutik Oqartussat ingerlatsineranni salliullutik inissisimassapput.

Naak taanna, sooruna oqaasiinnaasoq sooruna timalersorneqarnianngippat nipangersaatit ikkunneqaannarsimasoq? inuiaat piareeqqapput peqataanissaminnik alloriaqataarusupput tamakku oqaatsit oqaasiinnaanngitsumik ataatsimoorfigalugit alloriarfiginiartigit.

Umiarsuarmi ingiaqataalersut Naalackersuisooqataalersut aqumiunut ilannguttut Siumut nutaaq siunnerfeqarnissamik qineqqusaaruteqarnikooqisoq siunnerfeqarnissamik politikikkut siunnerfioreersut saniatigut Naalackersuisooqataalernerminni anguniagai uggornaraluartumik oqalugiaammi ersinngillat, tamannalu Naleqqamiit assorujussuaq tupiguisuutigatigu miserratigissanngilaarput. Anguniagaarussimasunukua qineqqusaaqqinnissaruna utaqeqqaarniaaraat, sooruna sunnuteqarniarsarinngitsut? Issiaviit kissalaartut ilorrisimaarlutik issivigiinnalernerpaat?

Inuiat ataqatigiit politikkia kisimi atuutilersimagunarpoq allaat aatitassarsiornermi assigiinnngissuteqarnerujussuaq Siumut qineqqusaarutigisimasani qimarratigiinnarlugit inissisimasoq tupinnaraluartumik maluginiagassaavoq. Nunap inui pilliutaaqqiinnerat aammalu allannguiniarnermik siumut nutaap siunnerfiginiagai uani qinersivimmi aammaarluni pisarnertut kiviinnaqqilerpasipput oqaasiinnanngoqqilerput oqaatsit kusassakkat timitaqanngitsut ingerlaqqiinnalerpa? Suleqatisi artorussigit uagut aamma inuiaqatigiinnut pitsaasumik tamaviaaruteqaratta piareersimavugut peqataasarsinnaanissatsinnut aqqittariaqartut suliassaasunut amerlasuunut ilami iluarsisaariallit taagugassagut amerlaqigamik innuttaasullu utaqqikatattut tusaavagut. Ikkarluit akornanni siuttup unittooruteqarnera ingerlaqqinnaveernera nipanginnarlusi peqataaffiginiarpisiuk, naak allannguiniarnermi neriorsuutisi?

Naleraq

Misissueqqaarluta aammalu pilersaarusoqqaarlutagoq ingerlariaqqissaagut suliat ingerlareersut maanna qaqilerneqartut takutippaat ikkarluppasuit akornanni inissisimallunilusoq ingelaqqinnaveertoqartaq tamannalu Naleqqamiit uggoreqaarput.

Naalakkersuisooqataalersut Siumut nutaaq nutaaliorniarnermi ataatsimeersuarlutik siulittaasortaarsimasut siunnerfeqarniarlutik taakkartugai kusanartorpassuit soqutinartorpassuit oqalugiaammi ersinngimmata Naleqqamiit maluginianngitsuunngilarput.

Politikkikkut anguniagassatut siunnerfiit pillugit umiarsuarmi aqumioqataallutik anguniagassarpasuit taakkartornikuusaasa timalersornissaat naak? Anguniakkat allannguiniarnerit sumunuku pisimasut?

Inuit Aqatigiit apeqqusersortuagaat uagullu Naleqqamiit tamaviaarluta anguniagapassuatta ilaat soorlu, aqumiut 90 %-ii nunatsinninngaaniissasut tamaviaarutigisarnerani Siumut nutaap qanngerniarlutalusoq nunaqavissut aqumiut 100 %-iusariaqartut nipilioqataaffigileriasaagaat naak?

Naalakkersuisooqatigiilersut isumaqatigiissuteqarlutik atsioqatigiikkamik oqariartuutigaat Naalakkersuisooqatigiinnermi siunnerfissat aatsaat pilersaarusoqqaarlugit suliarilluaagaasumik saqqummiunnarlugit oqaaqqissaarutigimmatigit isumaqatigiissutissaq suli naammassineqarsimagunarani oqalugiaammi Siumut nutaap politikia ersinngivinnera tupinnaqaaq qanormita sivistutigisumik utaqqqissaagut? Immaqa qinersisoqalerpat iliuusissarpasuarnik aatsaat pisarnertut saqqummiussilersaartoqarnerlunaaasiit?

Naalakkersuisut siulittaasuata oqalugiaammini inuusuttut meeqqallu pillugit politikkeqarnissarput erseqqissaqqimmagu Naleqqamiit nuannaarutigeqarput aammami naalakkersuisooqataaleraluarnitsinni tamanna pingaartilluinnarlugu anguniaqarfiginissaa pillugu Meeqqanut inuusuttunullu suliuniutit tigussaasut siunnerfeqarfisullu pilersinneqarnissaat anguniarneqarniassamat tamaviaarutiginikuuarput meeqqanut inuusuttunullu Naalakkersuisoqarfeqalissasugut immikkullu tassunga suliaqartumik Naalakkersuisoqalissalluta.

Meeqqanut inuusuttunullu nunatta siunissaat pillugit suliniutissat amerlaqaat taamaammat Naleqqamiit apeqquserusupparput suliassaqarfik taama annertugisoq aammalu suliassaqarfutigisoq peqqinnissaqarfik suliassaqarfioqisumut ilanngullugu Naalakkersuisuuffiummat, tamannalu pillugu

inussiarnersumik sakkortuumillu Naalakkersuisup siulittaasuanut kaammattuutigissavarput aqqiffiiginiassagaa Naalakkersuisoqarfiit taakku marluk annertoorujussuarmik suliassaqarfiusut immikkoorteqqullugit ataatsikkut kivitassat annertuallaarujussuarneri eqqarsaatigalugit, nerioqaagulli taamatut kaammattuuteqarnerput tusaaniarneqassasoq.

Periarfissarlu manna ilanngullugu inuppassuit allat peqatigalugit tupigusuutigillattaavarput paasisinnaanatilugulu aatsitassarsiorneq taama pimoorunneqanngitsigaluni maannakkut politikkeqarfiummat allaat uuliasioqqusaajunnaarluta inissisimanitsinni sooq Aatsitassanut Inatsisillu Atuutsinneqarnerannut Naalakkersuisoqarfeqarnerisugut tupinnanngitsumik tassunga akisussaasuusooq Naalakkersuisooq tutsaqarpiartarani sulersaarniarsarepasippoq assullu susassaaleqerpassittarluni immaqqa allanik sulititassatsiarsuugaluaq.

Aatitassarsiorneq uukkatarinerusariaqarpoq, naak tamakku neriorsuuterpassuit nunaqavissunut periarfissinneqassasut?

Nunaqavissut soqutiginnittut nammineq paaasinnaanerat sooruna aqputissiuunneqanngitsooq? Aqputissiuuttariaqarluninallarpooq nunatsinni pinnersaasiassanik paaasinnaaneranik periarfissanik aqputissiuinissaq aporfiit amerlavallaartut piiarlugit naleqqussaasariaqaluinnarpoq.

1900 inngerlanerani taamatullu naajartornerani nunarput qimallugu ilinniarsimasorpassuit piginnaanillit pisuussutigut maanna sulisut aamma puigussanngilagut taakku angisuumik eqqarsarsinnaasut, inuusuttatsinnut ilisimasaminnik piginnaasaminnik ingerlatseqqittussat ilisimasaat katassanngilagut. Piginnaanilippassuarnik peqarpugut taakku atorluarneqarnerunissaanik aqputissiuiniarta oqaluinnarunnaarluta.

Oqalugiaammi aalisarneq piniarnerlu taamatullu uumasuuteqarneq nunaateqarnerlu inerisaqqinnissaa annertunerusumik eqqartorneqarani qaapiaannartumik eqqartuisoqarmat uggornaqaaq.

Aalisarnermut suleqatigiisitaq sineriap qanittuani aalisartukillisaaniarneq pillugu suliqaarnertut pissutissaqartumik taakkartugarput atuarsimanagalusooq ingerlarsoqqiinnartoqarniaannarnera assorujussuaq eqqarsariaqarnarpoq, tassa maluginiagassaavoq suliqaq imaannaanngitsooq aammalu

inuusuttunut amerlasuunut sunniuteqqapiluttussaq aningaasaatilissuarnut periarfissiinerusussaq apeqqusersornagu suliariniarneqarpassimmat assorujussuaq ernumanartoqartut nalilerusupparput.

SQAPK kisiartapajaajuvoq ersarilluinnartumik sukumiisumik atuarsimallugu aammalu ataatsimiititaliarsuarmini sulinermini peqquteqartumik aarleqquteqarluni ikinnerussuteqarluni oqaaseqartaarmat. KNAPK siuttoqarnermikkut allannguinermini soorluuna aamma takuleraat aarlerinartumik ornitaqartugut, taakkulu aalisartorpassuarnik tunuliaqutitaqarmata tamaviaaruteqarnerunissaanik kaammattorusuppagut aalisartummi ataasiakkaat sumiiffikkaartumillu tutsaqartaartut Naalackersuisusunit tusaaniarneqanngillat. Aarlerinartoq ornipparput Uagullu Naleqqamiit illersortakkagut illersorpagut tamaviaarpugut sineriap qanittuani aalisartut periarfissaat annertusarnagit maanna annikillisarniarneqarnerat aammalu ikillisarniarneqarnerat akuerisinnaanngilluinnaqqissaarparput.

Aalisarneq pingaaruteqartorujussuuvoq taamaammat tupigusuutigilluinnarparput savaateqarneq pillugu Naalackersuisut taamaallaat iliuuseqalersaarnerat. Nunatsinni aalisarnikkut aaqqissuuseqqittariaarneq kinguarsaqqinnagu piaarnerpaamik naleqqussaaffigisussaavoq selskabersuit aalisartut mittatigisaarlugit inissisimapput akitigut allatigullu. Saarullinniarneq tupinnaannartumik atorluarneqarani annertuumik aalisartunik killilersuiffiulluni inissisimaffiuvoq tamannalu akuerineqarsinnaanngilluinnartumik inissisimasoq piaarnerpaamik susassaartut suleqatigalugit aaqqiiffiginiarneqartariaqarpoq.

Aalisartunut umiatsiaararsortunut mikinerusunillu angallateqartunut siunnersuisarneq aningaasanut inatsisissami pearniarneqarnera KNAPK aalisartunut kiffartuussineranut innarliinertut sineriap qanittuani aalisartunut nungusaanerata ilaattut taarusupparput, taamaammat KONFIFA-mut aningaasaliissutaasartut piaarnerpaamik aaqqinneqartariaqarput. Aalisartut suliuinterqarfigneqaratik akerlianik annikillissaaffiginiarneqarnerat Naleqqamiit akuerinngilluinnaqqissaarparput.

Naalackersuisut sineriap qanittuani innarliiniarnertik unitsillugu piviusorsiornerusumik sulillutik aallartittariaqarput saarullinniarneq allatigullu sineriap qanittuani aalisarnikkut siursaaneq ingerlatsilertariaqarpaat.

Nunatta nappataa pingaarnersaat aalisarneq taamatut sineriap qanittuani aalisartut ikilisarniarlugit aammalu nunamut niutinniarlugit suliamik imaqartoq uagut Naleqqamiit toqquitiinnarlugu akuerisinnaanngilluinnarparput.

Kukkussutaareersimasut kukkussutigeqqittariaqanngillat, siornatigut kujataaniit avannaanut sumiiffippassuarni nunap inui rejerniarlutik aalisarsimasorpasuit ilaqurtariinnut pilersuisimasorpasuit piiarneqarnikut nunamut niutitaasimasorpasuit amerlasuut eqqaamarpasinnigilaat Aalisariuteerarpasuit maannakkut tamakku naak? Pisassaanik arsaartuinneqarneqarsimasorpasuit naak? Nunap inui pilliutaasimapput inuillu ataasiakkaat periarfissinneqarsimapput aningaasaatilissuanngorlugit taamatullu selskabersuit ilanngullugit millionilikkaanik isaatitsilerlutik pisortaat oorerpassuarnik millionerpassuarnik oorisialerlutik ingerlatiffigaat.

Kilisaassuit nutaaliaaqisut inuiaqatigiit pigisaannik taakkartukkagut aqumiui kalaallinik inuttalersorsinnaanagilluunniit ingerlarsorusaaginnavipput, ila susugununa sooruna taamaattoqarnera taamaattussaannartut isigigipput aqumiui nunaqavissunik ingerlanneqalernissaat timatalugu aaqqittariaqarlunnaarpoq kinguarsaqqinnagu.

Nunap inuinit ajornerusumik taamatullu ajoqutaasussamik sulineq unitillugu iluaqutaasussanngorlugit aalisartut iluaqutissaannik sulisariaqarpugut maannakkut periarfissiisaarani ajornerusumik atugaqalernissaanik sulineq akuerineqarsinnaanngilluinnarpoq, allannguisariaqalerpugut.

Rejerniat amerlasuut pilliutaasimasut tamaviaaruteqarput aammalu qineqqusaarnermi taakku eqqunngitsumik pineqartarsimanerat pillugu qulaajaasoqarnissaanik partiit kikkut tamarnik pilernngupput tamaviaaleriasaarlutik qulaajjaaffginissaanut ajortumik pineqarsimanerannut tamanna Naleqqamiit nuannaarutiginikooqisarput maannakkut naak?

Aningaasaliisoqarnikuuvoq qulaajaasoqarnissaanik, Naalakkersuisut suliamik ingerlataqartussaallutik pisussaaffiat pillugu periarfissaq manna iluatillugu Naleqqamiit apeqqutigerusupparput inuppassuarnut ilaqutariippassuarnut eqquisimaqisoq aammalu maannakkut suli suliamut utaqqisorpassuaqarmat suliaq sumut killippa?

Sineriatsinni aalisartoqarpoq inuusuttortaqaalaartunik pikkorissorpassuarnik ukiuulluni issikkaluallarpat imminut pilersorumallutik aalisartut, qaammassanani kaperlakkaluarpas aalisartunik taakku talittarfeqarnikkut allatigullu atugassarititaasut periarfissai pitsaanngikkaluartut nikallujaallutik imminut pilersuinnaratik nunatsinnut pilersueqataallutik nunatsinnut aningaasalersueqataasut pingaarnersaraat. Aseruuttoorularunik arlaatigullu inuussutissarsiummik pingaaruteqartorujussuarnik inissisimagaluarlutik annaasaqarunik aningaaserivinniik atukkerneqarsinnaagatik amerlanerit inissisimapput illoqarfissuarmiunnginnamik. Angajoqqaaminni imaluunniit iluaqutaminni najugaqartariaqarput illuliornissamut attartorsinnaannginnamik, sumiiffianni sanaartortoqanngimmat.

Nikalloratik nammineq napatittuarput nunarput pilersorpaat tassaakua aatsaat nersualaagassaagaluit ilaanagassaagaluit nersorneqarnissartik pinnagu inuit suliuartut nunatsinni inuussutissarsiuutit pingaarnersaat, aali ikilisarniarlugit suliniuteqarfineqartut, taannaqaana taakku nersualaarneqartanngillat piorsaaffigineqanngillat inerisaaffigineqanngillat, nunatta siunissai pilersuisussai ikilisarneqarnissaat uagut Naleqqamiit akuerinnigilluinnaqqissaarparput akerlianik ineqarnikkut talittarfeqarnikkut avatangiisitigut piorsaaffigineqarnissai isumaqarpugut aallartittartariaqartoq nunatta karsianut immersuisussaannartut naatsorsuutigineqarnerat naammaleqaaq.

Killilersuineq ingasattajaartumik nunatsinni ilisimasakinneq peqqutaalluni ingerlavallaqaaq kiisa aamma niisat allallu killilersorniarlugit tusarniaanerit aamma ingerlatsilereerpaat tupinnaraluttuaq inuusaaserput aserorniarneqartoruna piuneerunniarneqartoruna ila inuusaatitsinnut kinaassutitsinnut imminut pilersorsinnaaneq ilaavoq ingasattajaartumik killilersuiniaannarneq ingasappallaaleqaaq ukioq manna silarluttaarluni aasarloqigatta immaqaa kiisa aamma taamaallutik paarnat kuannit allallu aamma ilanngullugit killilersulissavaat,

Inuusuttut nukittuut pisinnaasorpassuit sineriamiippuut nikallujaallutik imminut pilersorusuttut taamatullu nunatsinnut pilersueqataarusuttut nammineerusuttut nammineerusukkaluarlutik ukiorpassuit angajoqqaaminni ilaqtutaminni najugaqartariaqartut aqqissuussaannikkut aningaasarsiuugaaraluartut aningaaseriviit illuliornissamut attartornissaanut periarfisserusungikkaat nalunngilagut taamaammat nammineq illuliortarnerup 95/5 atorlugu illuliortalernissaq sooruna kinguarsarniarneqaannartoq. Naleqqamiit tupigusuutigingaarparput siumup nutaap

siulittaasortaavata akisussaaffik tigummialeraluarlugu aqqinnaveersaarmagu illuatungiliutillatsiarami unnuaannaq aqqinneqartussatut taakkartoriarlugu maannakkut uggornaraluartumik kinguarsaanerpaartaalluni inissisimalersimanera Naleqqamiit akueriuminaalluinnartutut isigiaarput oqalugiaatini ilannguteqattaarlugu ikkuteqattaaginnalermassuk aaqqiinaratillu.

Ineqarnikkut aqqissuusseqqinneq Naalackersuisunngortitsigattali qinersereermermi suliariniarsarineqalerpoq sooruna taamatut pingaaruteqartigisoq kinguarsaqqiinnerneqartoq maannakkut tamanna pillugu suligasuartariaqarpoq misissuinerpassuit qulaajanerpassuit pigereerpagut aaliangersaanissaq aallartittariaqalerpoq. Inuit illuminni ukiorpassuit akilersuisimasut inigisartik tigusinnaasariaqarpaat illoqarfinni mikinerni inuusuttunut inissiat aatsaat tamaviaarluta angusaqarfigisimasagut sanaartornissaanut pilersaarusernerit naammassisisut alloriarneq siullertut taaneqartut ingerlariaqqissappata ilanngullugu siunnerfeqartariaqarpoq malunnarpoq tassunga aamma ikkarlinniarsarisoqalersoq taamaassappat tupinnassaqaq. 95/5 atorlugu sanaartornissamut inatisisitigut toqqammavissaat suliariniarsarigaluarnerni soorlulusooq piaaraluni kinguarsaaneq ingerlanneqartoq, illoqarfiit mikinerit nunaqarfippassuit qilanaarlutik utaqqikatapput taamatut periarfissaqaqqilernissaminnut taamaammallu oqaasiinnaanngitsumik aningaasartalerlugit inatisisitigut periarfissinnissaat kinguarsaqqinneqassappat tupinnassaqaq.

Inuusuttut nukittuut aammalu takorluilluarsinnaasut pilersissagutsigit nunap inui aallaavigalguit taakkulu atugaat periarfissarsiorlugit aqutissiuuisariaqarpugut, maannakkut kikkut periarfissarsiorneqarniartunukua? Nunarput tamakkerlugu inerisaasoqarnissaa siunnerfigineqartoq naak? Nunarput tamakkerlugu ineriartortitsinissamik tulleriiarinissamik alloriarfissamik siunnerfiit naak? Oqaatsit nersualaarinninnerinnaat naammangillat siuuttuulluni aqutissiuinissaq qanoq iliuuseqarnissamik aporfiit piiarlugit periarfiissiinissaq aningaasalersuinissarlu periarfissaapput.

Inoqarfiit mikinerit ataatsimeersuaqqammerput ilulissani ingerlanneqartumi siunnerfii ukiorpassuannngortuni taakkartorneqaqqittartut pillugit sooq oqalugiaammi minnerpaannguamilluunniit eqqaaneqanngillat qanoq periarfissarsiorneqassanersut sooq tikkuunneqanngillat misissoriikkat ukiorpassuit misissoqqeqqaarlugit aatsaat aaliangertoqarniarami? Isorliunerusunut politikkeqanngilluinnarnerup tamanna takutinnerpaa.

Utoqqalinersianut aaqqiinarneq sumut piva alloriarneq siullermi taasat alloriarnissaq tulleg aatsaangooq aappaagu pissasoq oqalugiaammi oqaatigineqarpoq, naak siumut nutaap aningaasanut inatsisissamut piumasqaataa utoqqarnut qaffaasoqartariaqartoq taamatullu pissakinnerusunut akileraarut appartariaqartoq.

Allanngineq annernartoq isorliunerusuni malugineqareerpoq. Nunatta ataqatigiinnera qulakkeernagu aaliangiussat innuttaasut malugereerpaat.

Nunatsinni innuttaasut affai sinnerlugit naammagittaqquneqarput, issittumut naleqqutinngittut qulimiguullit qangarnisat atuutsinneqalermata. Maannalu pingaarnertut siunnerfigineqarluni imarpikkut angallaneq.

Taamatuttaaq angalasussat amerlanerpaat mittarfissuassanut marluinnarnut tikittalernissaat malunnarpoq, illoqarfiillu mittarfiillu angalasui akiliinerunermikkut siunissaq annernartoq ornillugu. Allatut taallugu, Kalaallit Airport ukiunut 30-nut 700mio sinneqartoornissaanut sanilliullugu Mittarfeqarfiit ukiunut 30-nut 2.6mia sinnerlugu atuisuinut akiligassaq siunnerfigineqarpoq. Nammaqatigiinneq atorunnaarluni, qitiusumut eqiterussinersuaq tamaviaarunneqarpoq.

Qulimiguullit timimsartullu qangarnisat, usinik killeqaqisumik nassarsinnaasut oqaannaraanni assartuisinnaanngitsut, qaavatigut takuarput sunniutaat aasaq manna. Angallannermi killilersuineq mattussinerlu.

Ilaa Air Greenland kisimiinngilaq. Sarfaq Ittuk allaat avannamut Upernavimmut angalasinnaanera Naleqqamiit ujartorparput, kisiannili allaat Qeqertarsuaq tikinneqarumajunnaarpoq angalasoqarpallaanera peqqutigalugu.

Uagutsinnut aallaaviginnginnerput immaqa ersarinnerpaaq Nerlerit Inaannut kiffartuussinermut Isumaqatigiiffiusumi takuneqarsinnaavoq. Kiffartuussinermut isumaqatigiissutit innuttaasunut ineriartornissaanut periarfissiinngitsut akisoqisut avataaniit angalasussat ilanngullugit aningaasarpassuarnik taperneqartut

Allamiut salliullugit, pisortat akilersugaannik takonarissat angallanneqartut. Nunaqavissut inissaarullugit, billetsinik akisunermik toqqaasariaqartarlutik.

Mittarfiliórnerit iluanaarutaasussat 700 mio. kr.-imik ukiunut 30-inut inuiaqatigiinni ukiuni 30-ini 5 milliardtinik annikinnerunngitsumik ajunaarutaasussat taakkulu illoqarfiit anginerit avataaniittunut aningaasat aaniarneqarput ilaalu landskarsimiit ilaatigut Kangerlussuaq ammatiinnarnissaanut 160 mio kr.-imik akiliisariaqassasugut maannakkut Naleqqami siulittaasutta taakkartortagaa kiisami saqqummiuppaat 158 mio kr.-imik.

Nunap inui amerlanerpaartaat sulii illoqarfissuit anginerit avataaniipput illoqarfinni mikinerni nunaqarfinnilu. Nammineq pilersorneq annertoq sumiiffinni taakkunani ingerlanneqarpoq inerisaaffigineqaratik aningaasaliiffigisaarneqaratik ingerlasunik, inissianik nutaanik sanaartorfigineqaratik ataasiakkannugit kommuniq ingerlannerusai eqqaassanngikkaanni.

Nunap inuisa affai sinnerlugit sineriammiittut nunap inuisa affai sinneqarput taakkulu illoqarfissuarnut eqiterunnerunissaat politikkeqarfigineqarpoq taakkulu inuusuttut nukittuut takorluuisinnaasullu qammarpai illoqarfissuarnut aggersarpat sumiiffimmi inerisaasoqanngimmat iluaqutasussaagaluartut inissaqannginnamillu allamut periarfissarsiorput.

Maluginiagassaavoq Nunatsinni nunap inui naleraqarlutik taamatullu aallaavigineqarlutik ingerlarusuttut siumuinnaq ingerlaniarnerujussuup inuiaqatigiinni katagakkagut soqutigineqarlutik nammineq aallaaviginata ingerlatsiniarneq sakkortuumik apeqqusersorneqartalersoq, tamannalu aallaavigalugu Naleqqamiit suleqataanitsinni isummagut siunnerfiginiakkagut takorluukkagullu pimoorullugit ilungersuutigisagut inuiaqatigiinni oqallisaalluartalersut allaat nunarsuarmioqatitsinnik qaqilertakkagut soqutigineqarlutik inissisimasartut isummersuutigisagut anguniagaqarfigisagullu.

Kalalaallit namminneq kinaassuseqarluta nunarsuarmioqataaniarnerput annertusarneqaleraluarpoq maannakkut maluginiagassaavoq qallunaat nunaannut naalagaaffeqatigiinnermullu utersarneq ingelaqqillersoq, tamannalu Naleqqamiit assorujussuaq uggoraarput isumaqaratta uagut nammineq inuiaat immikkuullarissuseqarluta sapinngitsorsuugaluartugut nammineq aallaavigaluta kinaassuseqarluta aammalu inoqatitsinnik katagaavallaarunnaarluta inuiaqatigiit ingerlanerulernissarput Naleqqamiit pingaartitaraarput. Saqqummiisaartuarnitsinni isumaqtigineqartuaannaanngikkaluarluta imaluunniit paatsoorniarneqartaraluarluta piviusut nunap inuisa atugaat aallaavigisaratigit paasineqariartuinnarnerput annertusiartuinnartoq maluginiarparput.

Taamatullu sumiinnerput aammalu qanoq anguniagaqarnerput paasineqariartuinnartoq malunnarpoq.

Naleqqamit nunap inui pillugit isummersortarnitsinni ilaasa sangutinniartaraluarpaat eqqunngitsumillu isumalersorluta allamiuluartuusugut allaat oqaatiginiartaraluarpaatigut. Suliagut suliassarpassuillu aggersut ilutigalugit nunap inui pillugit isummersortarnerput anguniagaqarnerpullu nunap inui qulaassuanagit sulinerput ingerlateqqittuassavarput.

Nutaaliorniarluta nunap inui aallaavigalugit nunarput tamaat ineriartornermut peqataatinneqarnissaa pillugu suliniuteqartussaalluta qineqqusaarnikuuvugut qinigaallutalu.

Naleraq allannguissamut nunap inui aallaavigalugit ingerlariaqqinnissamut piumassuseqarpoq taamaammatt allannguissamut alloriarnerit pingaaruteqartut aqutissiuunnissaanut suliat killeqartumik ingerlagaluartut, allannguiniarnerit oqaasiinnarnermiiginnaraluartut tamaviaaqataassaagut timitalersornissaanut.

Siunnerfiit assigiinngitsut pillugit aningaasamut inatsisissami isumaqatigiinniarnermi ingerlatissuagut neriuppugullu peqataatinneqarluta alloriartoqaqqittariaqarmat alloriarnemi tullermi aqutissiuisoqassasoq tamatumalu pinissaanut Naleqqamiit peqataanissatsinnut piareersimavugut oqaluinnarunnaarluta misissuiinnarunnaarluta pilersaarusoqqaarnissamik kinguarsaajunnaarluta siunnerfeqarluta alloriaqqinniarta neriorsuuterpassuit timitalersornissaanut tulleriaarinissatsinnik aaqqissuusiniarta.